SUOMEN ASIANAJAJAT
FINLANDS ADVOKATER

Asianajotoimintaa koskevia säädöksiä ja ohjeita

B 23 DAC6-opas raportoitavista rajat ylittävistä yritysjärjestelyistä

Hallitus hyväksynyt 15.10.2021.

MIKONKATU 25
MIKAELSGATAN 25
PL 194, FI-00101 HELSINKI
PB 194, FI-00101 HELSINGFORS
INFO@ASIANAJAJAT.FI
INFO@ADVOKATER.FI
+358 (0)9 6866 120
ASIANAJAJAT.FI
ADVOKATER.FI

B 23 DAC6-opas raportoitavista rajat ylittävistä yritysjärjestelyistä

Raportoitavista järjestelyistä verotuksen alalla (1559/2019) annettu laki tuli voimaan 1.1.2020, ja sillä täytäntöönpantiin DAC6-direktiivin (2018/822, ns. virka-apudirektiivin 2011/16/EU muutos, "**DAC6**") edellyttämä tiettyjä rajat ylittäviä verosuunnitelurakenteita koskeva ilmoitusvelvollisuus. Samalla verotusmenettelystä annettuun lakiin (1558/1995, "**VML**") tuli uudet säännökset palvelun tarjoajan tiedonantovelvollisuudesta ja verovelvollisen ilmoitusvelvollisuudesta.

DAC6:n tarkoituksena on tehostaa EU:n jäsenvaltioiden veroviranomaisten tiedonsaantia veron kiertämisen tai välttämisen elementtejä sisältävistä rajat ylittävistä verosuunnittelujärjestelyistä. Direktiivi asettaa EU-jäsenvaltioille velvollisuuden kerätä alueellaan toimivilta ilmoitusvelvollisilta raportoitavia rajat ylittäviä järjestelyitä koskevat tiedot.

Uuden lain nojalla Verohallinnolle tai muun EU-valtion veroviranomaiselle on ilmoitettava yrityksen suunnittelemat tai toteuttamat rajat ylittävät järjestelyt, joissa voi olla veron välttämisen tai kiertämisen piirteitä, eli rajat ylittävä järjestely täyttää vähintään yhden tunnusmerkin edellytykset. Tunnusmerkeistä säädetään raportoitavista järjestelyistä verotuksen alalla annetun lain 3 luvussa.

Asianajajien salassapitovelvollisuuden suhde DAC6-sääntelyyn

Raportoitavista järjestelyistä verotuksen alalla annetun lain 6 § sisältää poikkeuksen tiedonantovelvollisuudesta.

Asianajajan ja päämiehen välisen suhteen luottamuksellisuudesta säädetään asianajajista annetun lain (496/1958, "asianajajalaki") 5 c §:ssä. Asianajaja tai hänen apulaisensa ei saa luvattomasti ilmaista sellaista yksityisen tai perheen salaisuutta tai liikesalaisuutta, josta hän tehtävässään on saanut tiedon. Lisäksi asianajajalain 5 §:n mukaisesti asianajajia velvoittavien hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden ("TO") kohdassa 3.4 ja 4.3 säädetään salassapito- ja vaitiolovelvollisuudesta. Asianajajan vaitiolovelvollisuus edellyttää, että asianajaja ei saa myöskään luvattomasti ilmaista muita tietoja, joita hän on tehtävää hoitaessaan saanut tietää asiakkaasta ja tämän oloista.

Asianajajan salassapito- ja vaitiolovelvollisuus on ajallisesti rajoittamaton. Sillä, jota salassapito- ja vaitiolovelvollisuus suojaa, on kuitenkin oikeus vapauttaa asianajaja salassapito- ja vaitiolovelvollisuudesta. Asianajaja voi lisäksi vapautua salassapito- ja vaitiolovelvollisuudestaan siinä määrin kuin

- siihen on laista tai asianajajayhteisön säännöistä johtuva velvollisuus;
- se on välttämätöntä asianajajan puolustautuessa itseensä kohdistuvilta vaatimuksilta; tai
- se on asianajajan asiakkaaltaan olevan saatavan perimiseksi välttämätöntä.

Mikäli raportoitavista järjestelyistä annetun lain piirissä oleva järjestely on asianajajan salassapito- tai vaitiolovelvollisuuden piirissä, raportointivelvollisuus ei koske asianajajaa. Asianajaja ei kuitenkaan voi automaattisesti olla kokonaan tekemättä DAC6-ilmoitusta Verohallinnolle. Sen sijaan asianajajan tulee tapauskohtaisesti arvioida, voidaanko järjestelyn tietoja antaa Verohallinnolle ilman että asianajosalaisuutta loukataan. On mahdollista, että ainakin joitain tietoja raportoitavasta järjestelystä voidaan antaa anonymisoituina, jos asianajaja arvioi, ettei ole vaaraa niiden yhdistämisestä päämieheen. Mikäli on vaara, että asianajosalaisuus rikkoutuu myös anonymisoitujen tietojen antamisen seurauksena, asianajaja ei voi antaa ilmoitusta lainkaan. Tällöin asianajajan tulee kuitenkin kertoa päämiehelle, että päämiehellä tai tämän mahdollisella toisella neuvonantajalla on ilmoitus- tai raportointivelvollisuus.

Asianajajan velvollisuus pitää kirjaa DAC6-mukaisista järjestelyistä

Vaikka DAC6-direktiivin mukainen kansallinen lainsäädäntö sisältää poikkeuksen olla ilmoittamatta veron kiertämisen tai välttämisen elementtejä sisältävistä rajat ylittävistä verosuunnittelujärjestelyistä veroviranomaiselle, asianajajan tulee pitää tällaisista järjestelyistä kirjaa. Velvollisuus perustuu hyvästä asianajajatavasta tässä oppaassa tehtyyn tulkintaan.

Kirjauksia tarkastellaan Suomen Asianajajien hallituksen määräämien toimistotarkastusten yhteydessä sen toteamiseksi, onko toimisto asianmukaisesti suojannut asianajosalaisuuden suojaamat tiedot, raportoinut tietoja silloin kun se on ollut vapautettu asianajosalaisuudesta ja muutoin tehnyt ilmoituksen päämiehen tai toisen neuvonantajan ilmoitus- tai raportointivelvollisuudesta. Muutoin kirjaukset ovat asianajosalaisuuden suojaamaa tietoa.

Lisätietoja: Verohallinnon ohje raportoitavista rajat ylittävistä järjestelyistä 30.4.2021, VH/1283/00.01.00/2020

Tämä DAC6-opas on valmisteltu asianajajayhteisön vero-oikeuden asiantuntijaryhmän ja toimiston yhteistyöllä. Asianajajayhteisön hallitus on hyväksynyt oppaan kokouksessaan 15.10.2021.